

УДК 81'373.611:81'38]:[378.018.8:37.011.3-051:81](045)

DOI: 10.31499/2307-4906.2.2026.362698

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ЛІНГВОКРЕАТИВНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЗАСОБІВ СТИЛІСТИЧНОЇ ДЕРИВАТОЛОГІЇ В КОНТЕКСТІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ-ФІЛОЛОГА

Інна Коломієць, кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови та журналістики, Уманський національний університет.

ORCID: 0000-0001-5355-9332

E-mail: innaosvita5@ukr.net

У статті обґрунтовано концептуальні засади лінгвокреативного потенціалу стилістичної дериватології в системі фахової підготовки вчителя-філолога. Висвітлено роль словотвору як динамічного інструменту формування мовної особистості в умовах Нової української школи. Автор розкриває зміст поняття «лінгвокреативність», аналізує дериваційні ресурси мови та пропонує методичні моделі їх застосування (дериваційні етюди, творчі майстерні, медіапроекти). Доведено, що розвиток навичок стилістичної деривації забезпечує високий рівень лінгвостилістичної компетентності та професійної майстерності майбутнього фахівця.

Ключові слова: вчитель-філолог; дериваційний потенціал; лінгвістична креативність; лінгводидактика; лінгвостилістична компетентність; навчання стилістики; професійна підготовка; словотвір; стилістика; стилістична дериватологія.

CONCEPTUAL FOUNDATIONS OF THE LINGUO-CREATIVE POTENTIAL OF STYLISTIC DERIVATOLOGY IN THE CONTEXT OF FUTURE TEACHERS-PHILOLOGISTS TRAINING

Inna Kolomiets, Candidate of Philological Sciences, Associate Professor of the Department of Ukrainian Language and Journalism, Uman National University.

ORCID: 0000-0001-5355-9332

E-mail: innaosvita5@ukr.net

The article substantiates conceptual approaches to leveraging the linguo-creative potential of stylistic derivatology as an essential component of the professional training of future language and literature teachers. The relevance of the study is driven by the transformational processes in Ukraine's educational space, specifically the implementation of the New Ukrainian School principles, which require language teachers to possess a high level of linguostylistic competence and the ability to solve communicative tasks in unconventional ways.

The author analyzes scientific definitions of stylistics and word formation within the field of linguodidactics, drawing upon the works of leading Ukrainian linguists. The study proves that word formation (derivation) is not only a source for replenishing the language's vocabulary but also a dynamic tool for shaping a creative linguistic personality. Special attention is paid to the phenomenon of «linguocreativity» as the ability of a philology student to use linguistic resources originally, create

neolexemes, and masterfully transform established models within pedagogical discourse.

As part of the research, five key concepts of «derivational» creativity are identified and detailed: the study of the word's internal form, the analysis of derivational paradigmatics, the functional-stylistic differentiation of models, the methodology of stylistic analysis at the morphemic-derivational level, and derivational play (the creation of potential words and occasionalisms). The pragmatic function of derivational means in various types of discourse (artistic, media, and advertising) is revealed.

It is determined that the implementation of linguo-creative tools (creative workshops, morphemic puzzles, language projects, and the creation of digital content for social media) helps students overcome speech barriers and enhances their communicative mastery. The study concludes that mastering the stylistic potential of word formation enables future teachers to transition from a reproductive learning of language rules to the conscious management of linguistic resources, thereby ensuring their competitiveness in today's innovative educational environment. Prospects for further research lie in developing specific methodological models for the practical application of derivatological knowledge in a language teacher's professional activity.

Keywords: *teacher of language and literature; derivational potential; linguistic creativity; linguodidactics; linguostylistic competence; teaching stylistics; professional training; word formation; stylistics; stylistic derivatology.*

Сучасний освітній простір, що базується на концептуальних засадах Нової української школи [13], вимагає від учителя-філолога не лише фундаментальних академічних знань, а й високого рівня мовної компетентності, здатності до гнучкого мислення та використання мовних ресурсів у різних комунікативних ситуаціях.

Обґрунтовує **актуальність** наряду нашого дослідження інноваційна складова навчання стилістики, яка має успішно забезпечити компетентнісний підхід у формуванні нової генерації випускників школи та зреалізувати у носіїв мови «здатність реагувати мовними засобами на повний спектр соціальних і культурних явищ – у навчанні, на роботі, вдома, у вільний час. Усвідомлення ролі ефективного спілкування» [13, с. 11].

Із-поміж наукових потрактувань стилістики провідними вітчизняними мовознавцями (І. Білодідом, В. Домбровським, А. Коваль, Л. Мацько, О. Пономарівом та ін.) найбільш переконливими в площині підсилення її ролі в сучасній стратегії викладання мови та мовної діяльності вбачаємо дефініцію за П. Дудиком – «лінгвістичне вчення про найумотивованіше й найдоцільніше послуговування мовою, її одиницями – фонемами (звуками), морфемами, словами, словосполученнями й сполученнями слів, членами речення, реченнями, еквівалентами (замінниками) речень і текстами» [6, с. 7], а також С. Єрмоленко – «розділ мовознавства, що стосується умов і мети використання мовних засобів у різних ситуаціях спілкування, відповідно до сфер суспільної комунікації» [8, с. 174]. Словотвір (дери́вація) як «розділ мовознавства, який вивчає слова за способами і засобами творення та їхню словотвірну структуру» за своєю природою виступає «одним із головних джерел поповнення лексичного складу мови» [16, с. 22] і, зі свого боку, займає одну з найпродуктивніших, проте недостатньо використаних, ланок у лінгводидактичних реаліях сучасної мовно-фахової освіти. Вміння педагога оперувати словотвірним апаратом як інструментом впливу та навчання є одним із пріоритетних у становленні цілісної мовної особистості учня, усебічно розвиненої, здатної до критичного мислення [13]. Тому під ретельним кутом зору дослідження перебуватиме функційно-стилістична спроможність засобів словотвору української мови як інтегративних складників професійної підготовки майбутніх учителів-філологів, зокрема в аспекті формування лінгвістичної

креативності, що, своєю чергою, «сприяє розвитку стилістичної компетентності й загалом актуалізації потенціалу креативності студентів» [18, с. 167].

Теоретичні основи української дериватології, практики моделювання словотворчих ресурсів мови глибоко розроблені та відшліфовані в працях учених-граматистів: Г. Вокальчук, К. Городенської, В. Горпинича, Я. Закревської, О. Земської, Є. Карпіловської, Л. Кислюк, Н. Клименко, І. Ковалика, Ж. Колоїз, В. Олексенка, М. Плющ та інших. Провідні дослідники функційного курсу лінгвістики наголошували на потужному морфемно-словотвірному фонді української мови, активному внутрішньому потенціалові словотвірної системи, який актуалізується через дериваційні парадигми. Це дає підстави трактувати словотвір не як статичну систему правил, застиглу структуру норм, а як динамічний мовленнєвий акт, що постійно трансформується й безпосередньо впливає на когнітивно-комунікативну діяльність мовця.

Так, видатний лінгвіст О. Тараненко своїм граматичним доробком відстежує динаміку словотвірних процесів межі ХХ–ХХІ століть [21]. Науковець фокусує увагу на продуктивних моделях творення слів, що інтенсифікувалися з кінця 80-х рр. ХХ ст., а також висвітлює роль соціальних трансформацій для оновлення засобів номінації в українській мові. Роль словотворення як головного чинника розбудови лексичного корпусу інновацій у сучасній українській мові була детально висвітлена вченими Л. Кислюк та Н. Клименко [11]. У колективній монографії автори ґрунтовно узадали механізми появи лексичних новотворів останніх десятиліть. Подальший науковий дискурс Л. Кислюк поглиблює дослідження сучасної української дериватології, розглядаючи їх у трьох взаємодоповнювальних аспектах: системному, узуальному та ідіолектному [10]. Аналіз нових похідних одиниць дозволив обґрунтувати статус визначеного способу номінації як ключового, що сприяє збереженню типологічної самобутності української мови.

Значний внесок у розвиток українського словотворення, поезики та неології зробила авторитетна мовознавчиня Ж. Колоїз [12]. У своїй монографії дослідниця не лише подає типізацію словотвірних явищ у мові та мовленні, а й пропонує цілісну систему оказіональної деривації, акцентуючи на її креативній природі. Важливою особливістю праці є комплексний підхід, що виходить за межі традиційного словотвірного чи стилістичного аналізу синтезувальної ланки оказіональних одиниць.

Відома граматистка Є. Карпіловська, узагальнюючи концептуально важливі для розуміння теорії словотвірної системи української мови напрацювання фахівців із дериватології, підкреслює наступне: «Вивчення тенденцій розвитку сучасного українського лексикону передбачає виявлення його мобільних ділянок, а з огляду на провідне місце словотвірної номінації в його оновленні – встановлення словотворчих ресурсів номінування нового в житті української спільноти, забезпечення нових когнітивних і комунікативних потреб українців, їхніх нових мовних смаків. Розв'язання цих актуальних теоретичних і практичних завдань сучасної української дериватології відбувається в ширшому контексті вивчення тенденцій розвитку української мови в нових суспільно-політичних обставинах її функціонування, у статусі мови Української держави, а також у взаємодії процесів, спрямованих на збереження самобутності української та інших слов'янських мов перед загрозою глобальної англізації» [9, с. 21].

Сучасний лінгвістичний базис опанування стилістичним потенціалом

дериваційної організації української мови (функційно-стилістичні параметри дериватів та їх нормативи; конотативні можливості й стилістичні функції, закріплені за різного типу морфемами, способами словотворення) складає сучасний навчальний контент зі стилістики й культури української мови Н. Бабич, В. Бадер, С. Бибик, Г. Волкотруб, П. Дудика, С. Єрмоленко, А. Капелюшного, А. Коваль, Т. Коць, Л. Кравець, Л. Мацько, О. Пономаріва, К. Серажим, Н. Шульжук та інших учених-лінгвістів.

В основу методичної системи підготовки вчителя покладено науково-теоретичні набутки й практичний досвід сучасної школи української лінгводидактики: З. Бакум, І. Бех, О. Біляєва, М. Вашуленка, Н. Голуб, О. Горошкіної, Т. Донченко, О. Караман, С. Карамана, О. Копусь, О. Кучерук, О. Любашенко, В. Мельничайка, Т. Мельник, А. Нікітіної, Т. Окуневич, С. Омельчука, Г. Онкович, К. Плиско, В. Сидоренко, Г. Шелехової й інших. За нашими спостереженнями, фундаментальні аспекти формування лінгвокомунікативної, лінгвостилістичної компетентностей у широкого кола здобувачів освіти, зокрема й філологічних спеціальностей, ґрунтовно представлені низкою профільних досліджень за авторства В. Бадер, Н. Баранник, І. Кочан, І. Кучеренко, Т. Ліштаби, В. Луценко, І. Нагрибельної, В. Новосолової, Л. Овсієнко, М. Пентилюк, А. Попович, О. Попової, Л. Рускуліс, О. Семенов, Т. Симоненко, Л. Сугейко, Л. Топчій, Н. Янко та інших.

Водночас модернізація викладання лінгвостилістики та її інтеграція в процес професійного становлення майбутніх учителів-словесників потребують глибшої рефлексії й додаткової концептуалізації, передусім крізь призму когнітивно-прагматичної парадигми. Попри наявні напрацювання, у фокусі особливого інтересу перебувають методичні алгоритми покращення мовностилістичної вправності фахівця, інструменти піднесення рівня ефективності його комунікативної діяльності, зокрема в аспекті збагачення дериваційним креативом мовлення. Питання функціонування засобів словотвору, вмілого використання його мовотворчого арсеналу в педагогічному дискурсі залишаються висвітленими лише фрагментарно, що й визначає тематичний напрям і посилює наукову вагу пропонованої розвідки.

Мета статті – виявити й обґрунтувати лінгвокреативну складову стилістичної деривації як ресурсу вдосконалення професійної компетентності вчителя-філолога в контексті актуальних освітніх трансформацій.

Термін «лінгвокреативність» (мовномистецька креативність, мовотворчість, лінгвістична творчість, співтворчість та ін.) є одним із ключових у сучасній лінгводидактиці та психолінгвістиці. Аналітичний зріз науково-літературних джерел (праці З. Бакум, С. Воропай, Д. Гайданки, О. Горошкіної, С. Карамана, Г. Монастирецької тощо) дозволяє осмислити зміст поняття «лінгвістична креативність мовної особистості» та виявити докорінну важливість ініціативного впровадження лінгвокреативного компонента в майбутню професійну сферу педагога-новатора. Підкреслимо пріоритетність принципу креативного навчання в контексті Нової української школи, де формування когнітивної гнучкості, творчого мислення та ефективність генерування нових ідей перебуває в прямій кореляції з якістю та інтенсивністю мовленнєвої практики індивіда, рівнем розвитку його комунікативних навичок й реалізується безпосередньо через вербальну діяльність.

Ми цілком поділяємо наукову позицію Ж. Горіної про феномен лінгвістичної креативності, що «провокує мовця на відкриття нових смислових зв'язків у відомому,

передбачає яскраво виражену мовленнєву активність й ініціативність, здібність до імпровізації» [3, с. 98]. У межах авторської концепції навчання стилістики майбутніх учителів української мови та літератури А. Попович детермінує структуру лінгвістичної креативності здобувача вищої освіти, базуючись на таких елементах як «оригінальність і нестандартність», «швидка мовленнєва реакція», «емоційність, фантазія й гнучкість», «аналіз і рефлексія», «самостійність й цілеспрямована діяльність» [18, с. 166], а також «здатність до наслідування (зокрема мовленнєвої творчості високого рівня), ініціативність, наполегливість, ерудиція» [18, с. 167]. Поглиблений опис і комплексна характеристика критеріїв креативності викладача – у предметно-лінгвістичному, психолого-методичному оприявленні – деталізує творчі параметри особистості педагога. На суто лінгвістичному рівні, як слушно зауважує науковиця, передусім це: «системна мовленнєва діяльність, віртуозне володіння чуттям мови, високий рівень культури мовного спілкування, добір естетично значущого дидактичного матеріалу й пропозиції креативних зразків спілкування українською мовою тощо» [18, с. 168].

Доцільно визначити детермінанти, що зумовлюють успішну реалізацію трьох взаємопов'язаних складників навчання стилістики: прогностичного (формування лінгвостилістичної компетентності); інструментального (розроблення навчально-методичного супроводу); праксеологічного (впровадження комунікативно-діяльничої стратегії імплементації здобутих знань у професійне мовлення майбутніх учителів). На думку провідної дослідниці в галузі педагогіки та філології А. Попович, суттєвими в цьому плані виступатимуть «комунікативно-прагматичні й культурно-семіотичні питання; сучасні аспекти розвитку лінгвістики (прагмалінгвістики, комунікативної лінгвістики, соціолінгвістики, когнітивної лінгвістики тощо); позалінгвальні чинники розвитку української стилістики; відновлення стилістичних норм української мови (на противагу тяжінню до російської мови); історичні й національні площини трактування лінгвостилістичних питань; особливості усного спілкування, конструктивно-стильові вектори інтернетної комунікації та вивчення сучасного утилітарного тексту», а також «потреба врахування майбутнього фаху здобувачів вищої освіти (вчитель української мови і літератури) та сучасних антропоцентричних тенденцій навчання й особистісного потенціалу студентів, який повсякчас зростає» [18, с. 40]. Інша відома фахівчиня в царині лінгводидактики О. Семенов також наслідуює неолінгвістичну парадигматику та розвиває інноватику педагогічного мислення, чітко вибудовуючи у своїх дослідженнях стратегічну лінію становлення й розвитку культуромовної особистості вчителя, здатної до професійної саморефлексії. У цьому сенсі дослідниця зазначає: «Неоантропоцентричні тенденції детермінують змістову модернізацію традиційних мовних і мовознавчих дисциплін, наповнюючи їх елементами сучасних наукових напрямів (психо-, соціо-, етнолінгвістики, неориторики, словесності, прагматики, лінгвістики тексту, лінгвокультурології та ін.), розширюють лінгвісторичні, культурологічні складові, сприяють вихованню вчителя-словесника як україномовної особистості, громадянина і патріота» [19, с. 147].

Як зазначалося вище, багатогранність мовотворчої функції словотвору перебувала в центрі уваги низки фахівців-лінгвістів, чії напрацювання доповнюють окреслену наукову проблематику [1; 2; 3; 15]. До прикладу, дослідниця С. Воропай констатує потужний розвиток когнітивної гнучкості користувачів соцмереж і,

вирізняючи з-поміж усього активу неологічні деривати медіатекстів, переконливо стверджує: «Реалізація лінгвокреативного потенціалу мовців відбувається за допомогою мовних засобів, зокрема словотвірних. Структура okazionalnih утворень обов'язково містить компонент, завдяки якому відбувається реалізація оцінності, емоційності чи експресії в мовленні. Таким компонентом виступають різні словотвірчі засоби. Оцінна семантика неолексем створюється за рахунок семантики твірної основи чи слова, або ж ненормативним поєднанням твірних з певними афіксами. Okazionalnij словотвір представлений найширше конфіксацією, суфіксацією та складанням. Менш продуктивним способом є префіксація» [1, с. 10]. Можна стверджувати, що подібні науково-прикладні розвідки зі стилістичної дериватології стануть важливою складовою освітнього середовища. Вони слугуватимуть ілюстративною базою для індивідуально-дослідницьких робіт і групових проєктів, а також сприятимуть впровадженню творчих ініціатив на заняттях зі стилістики.

Тому, словотвір як професійний інструментарій вчителя-словесника дозволяє успішно втілювати практичні цілі і завдання навчальної дисципліни лінгвостилістики. Зокрема, практико-орієнтованість її окремої словотвірчої галузі такими вбачає наступні: поглибити знання про стилістичну парадигму словотвірчих одиниць та їхню роль у створенні текстової експресії; сформувані аналітичні вміння диференціювати словотвірчі моделі за функціональними стилями та виявляти конотативний складник морфем; розвивати навички реконструювати чужі та моделювати власні висловлювання з доцільним використанням стилістично виразних засобів словотвору. Зазначений освітній підхід, спрямований на формування компетентностей, поєднання інформаційно-теоретичного запасу фахових знань із практичною доцільністю та набуттям досвіду, уможливорює майстерне оперування когнітивним ресурсом для вирішення реальних комунікативно-ситуативних задач. Водночас методологічно важливо накреслити шляхи досягнення комунікативних намірів мовця засобами стилістичної деривації, зорієнтовані на фіксацію, відтворення, трансформацію чи виготовлення (неотворення) конкретного лінгвопродукту, що має креативно-прагматичну цінність. Зазначений вид діяльності шліфується на основі розвитку гнучкості (варіативності) й позашаблонності (незвичності) вербального мислення здобувачів освіти, їхній здатності до асоціацій (встановлення асоціативних зв'язків між лексичними одиницями), володіння багатим словниковим запасом та граматичними нормами (як основа для подальшої трансформації текстів). Нестандартне оформлення думки, формулювання суджень має також супроводжуватися активізацією мовного чуття, легкістю (швидкістю) й ініціативністю втілення ідей. Продукування нових оригінальних висловлювань, творче доопрацювання та вдосконалення текстового масиву засвідчує відсутність в учасників освітнього процесу мовленнєвих бар'єрів і потяг до інформаційного самовираження.

Враховуючи рівні складності навчання стилістики, ключові напрями роботи над виробленням у майбутніх учителів-філологів навичок «дериваційної» креативності мають базуватися на таких концептах.

1. Внутрішня форма слова: дослідження внутрішньої форми слова та стилістичного навантаження окремих афіксів виступає як «прозорий» словотвір, що допомагає вільному творенню нових смислів й образів. Кожна морфема в контексті ідіостилю чи функціонального стилю здатна виступати носієм певної конотації (до

прикладу, суфікси суб'єктивної оцінки в художньому тексті або суфікси термінотворення в науковому дискурсі).

2. **Словотвірна парадигматика:** встановлення й розгортання конкретного словотвірного гнізда, аналіз системних зв'язків між дериватами в його межах, що розвиває варіативність мислення. Стилiстичний ефект у цьому разі часто виникає внаслідок вибору конкретної дериваційної моделі серед низки варіантних одиниць.

3. **Функційно-стилiстичний рівень:** вивчення закономірностей розмежування словотвірних типів і моделей за сферами спілкування. На цьому етапі словотвір виступає як маркер функціонального стилю (наприклад, активне використання аббревіації в публіцистиці чи віддієслівних іменників в офіційно-діловому мовленні). Раціональними виступають трансформаційні завдання, спрямовані на стилістичне перекодування й динаміку тексту.

4. **Стилiстичний розбір морфемно-дериваційного плану вираження:** передбачає володіння методикою «декодування» авторських інтенцій через словотвір та вміщує серію інструкцій, за якими здобувач має не просто з'ясувати спосіб словотворення виокремленого слова, встановити тип афікса тощо, а визначити його «прагматичне навантаження», з'ясувати функцію, динамічну характеристику на тлі міжстильових засобів словотворення; надати оцінку створюваного ним виразового ефекту в тексті. Важливо зосередитися на інноваційних практиках **дериваційного аналізу текстових масивів (неологічний драйв, полювання на неологізми)**. Пріоритетним завданням постає комплексний підхід до аналізу авторських новотворів: від їхньої фіксації до інтерпретації та оцінки. Такі одиниці є найвищим виявом лінгвокреативності, еталоном унікальної манери стилетворення, взірцем естетично довершеного стилю майстра слова. Зазначимо, що стилістично-дериваційний потенціал художнього тексту, передусім експресивне поле поетичних дериватологем, розширюється мовленнєвими нововведеннями з інших сфер сучасної комунікації. Інформаційні матеріали рекламного й масмедійного дискурсів (преса, телебачення, соцмережі тощо) значно урізноманітнюють освітній простір. Вони виконують низку важливих функцій, а саме комунікативну: налагоджують зв'язок між автором і аудиторією; естетичну: формують смаки та способи експресивізації мовлення; когнітивну: активізують пізнавальний інтерес та мотивують до творчості.

5. **Дериваційна гра** – це заключна фаза активного сходження здобувача від накопичення знань (*рівень запам'ятовування*), розуміння інформації (*рівень інтерпретації, трансформації*), застосування за алгоритмом дій (*діяльнісний рівень*), аналізу (*рівень дослідника*), критичного оцінювання, обґрунтування й висловлення власної думки (*рівень експертизи*) до появи нових смислів (*синтез*). Першорядним виступає метод створення потенційних слів – **дериваційні етюди** – з комунікативною чи експресивною функцією, які могли б існувати в мові, але відсутні в словниках (неолексеми, авторські неологізми, okazіоналізми) тощо.

Творче моделювання розглядається як найвищий ступінь інтелектуальної самореалізації та ключовий етап самостійної пізнавальної практики здобувача освіти. Це авторська майстерня неолексем (породження номінативно-експресивних назв для сучасних реалій за поданим зразком чи без) – **морфемний пазл, словотворчий конструктор**; розширення моделей словотворення – **поетична лабораторія okazіоналізмів, медійна морфеміка** тощо. На окрему увагу заслуговує прийом

укладання **лексикографічного грона**: у формі власного мікрословника, групуючи дериваційні новотвори за пропонованими лексико-семантичними полями (природа, час, колір, звук (фоно-оказіоналізми) та ін.), частиномовною співвіднесеністю чи граматичною градацією, функційно-стильовою маркованістю (наукові новотвори, сучасні політологи, просторіччя, сленгізми); або ж глосарію в межах певної фахової термінології тощо. Ефективним засобом розвитку навичок зв'язного мовлення є генерування власних висловлювань, що мають задану тематику та чітко визначену мовнорівневу домінанту, у цьому разі стилістичного словотворення.

Формуванню культуромовної особистості майбутнього вчителя-словесника виступатимуть лінгвоекотологічні тактики розгляду дериваційних процесів у сучасній мовній площині та експертизи їхніх стилістичних і нормативних параметрів: прийоми розпізнавання типології відхилення від норм словотворення, встановлення та обґрунтування шляхів їх усунення. Має місце також медійний креатив: моделювання сценарію відеоролика для TikTok на актуальну тематику фемінітивізації, як-от «Фемінітиви: мистецтво творення та труднощі вживання»; інших питань словотворення й граматичних норм мовленнєвої практики, на кшталт нормування назв жителів певної місцевості – «Українські катойконіми: творення, вживання, норма»; розробка мовного проєкту, до прикладу компонування словника дериватологом різного типу – «СленгоТвір: локальний контекст молодіжної лексики», «Академічний сленг: покажчик словотвірних моделей», «ДНК професії: глосарій дериватів» і под.

Із погляду методологічної специфіки нашого дослідження можемо висновкувати про лінгвокреативність як здатність особистості до нестандартного, творчого використання мовних ресурсів, що виявляється у створенні оригінальних мовленнєвих висловлювань, нових номінацій (неологізмів), грі слів та вмінні трансформувати усталені мовні моделі для досягнення певної комунікативної або естетичної мети. Наукове підґрунтя пропонованої розвідки базується на розумінні словотвору як відкритої системи з потужним стилістичним ресурсом. Для майбутнього вчителя-філолога опанування цієї системи означає перехід від репродуктивного вивчення правил до усвідомленого керування мовними засобами, що є невід'ємною частиною його професійної компетентності в умовах Нової української школи. Лінгвокреативність саме як складник фахової підготовки вчителя безпосередньо пов'язана із мовотворчою функцією словотвору, а розвиток навичок стилістичної деривації уможливорює створення цікавого конкурентоспроможного контенту на сучасних уроках української мови.

Наприкінці зазначимо, що робота з лінгвістичної креативності на заняттях стилістики має величезний вплив не лише на вміння вільно, грамотно та успішно вибудовувати спілкування українською мовою, але й на розвиток особистості здобувачів: їх мислення, креативний принцип виконання будь-яких завдань та обов'язків, їх здібність неординарно підходити до цілепокладання у майбутній професії педагога.

Перспективи подальших наукових розвідок полягають у розробленні лінгвокреативного інструментарію навчання стилістики, зокрема проєктування практичного застосування виражального потенціалу засобів української дериватології та інших мовних рівнів у сучасному педагогічному дискурсі фахівця.

Конфлікт інтересів. Автор повідомляє про відсутність конфлікту інтересів.

Фінансування дослідження. Дослідження виконано без залучення зовнішнього фінансування.

Доступність даних. Дослідження не передбачало використання окремих наборів даних.

Використання інструментів штучного інтелекту. Під час підготовки рукопису автор використав Gemini з метою стилістичної правки тексту. Автор перевіряв та відредагував отримані результати і несе повну відповідальність за зміст статті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Воропай С. В. Лінгвістична креативність та її реалізація у мові користувачів соціальних мереж (на прикладі соціальної мережі Фейсбук). *Філологічні трактати*. 2016. № 4. Т. 8. С. 7–13.
2. Гайданка Д. В. Лінгвокреативність та її роль в оказіональному словотворенні. *Одеський лінгвістичний вісник*. 2015. № 5. Т. 1. С. 21–25.
3. Горіна Ж. Д. Лінгвокреативність у мовленнєвій репрезентації елітарної мовної особистості. *Вісник Луганського національного педагогічного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2011. № 15 (226). С. 94–102.
4. Горошкіна О., Караман С., Бакум З. та ін. Практикум з методики навчання мовознавчих дисциплін у вищій школі: навч. посібник / за ред. О. Горошкіної та С. Карамана. Київ : АКМЕ ГРУП, 2015. 250 с.
5. Горпинич В. О. Сучасна українська літературна мова. Морфеміка. Словотвір. Морфонологія: навч. посіб. для студ. філол. спец. вищ. закл. освіти. Київ : Вища школа, 1999. 206 с.
6. Дудик П. С. Стилістика української мови: навч. посіб. Київ : Академія, 2005. 368 с.
7. Єрмоленко С. Я., Бибик С. П., Коць Т. А та ін. Літературна норма і мовна практика: монографія / за ред. С.Я. Єрмоленко; Нац. акад. наук України, Ін-т укр. мови. Ніжин : Аспект-поліграф, 2013. 319 с.
8. Єрмоленко С. Я., Бибик С. П., Тодор О. Г. Українська мова: короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів / за ред. С. Я. Єрмоленко. Київ : Либідь, 2001. 224 с.
9. Карпіловська Є. Концепція словотвору І. І. Ковалика в контексті сучасної слов'янської дериватології. *Вісник Львівського університету. Серія філологічна*. 2017. Вип. 64(1). С. 21–31.
10. Кислюк Л. П. Сучасна українська словотвірна номінація: ресурси та тенденції розвитку: монографія. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2017. 424 с.
11. Клименко Н. Ф., Карпіловська Є. А., Кислюк Л. П. Динамічні процеси в сучасному українському лексиконі: монографія; НАН України, Ін-т мовозн. ім. О. О. Потебні. Київ : Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2008. 335 с.
12. Колоїз Ж. В. Українська оказіональна деривація: монографія. Київ : Акцент, 2007. 310 с.
13. Концепція Нової української школи. URL: <https://surl.li/ugtjaу> (дата звернення: 31.03.2026).
14. Коць Т. А. Розвиток української дериватології і динаміка словотвірної норми. *Мовознавство*. 2011. № 1. С. 55–65.
15. Монастирецька Г. В. Креативність як лінгвістичний феномен. *Лінгвістичні студії*. 2008. Вип. 17. С. 39–44.
16. Плющ М. Я. Граматика української мови. Морфеміка. Словотвір. Морфологія. Підручник. 2-е видання, доповнене. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2010. 328 с.
17. Попович А. С. Лінгводидактика вищої школи: уваги до вивчення стилістики української мови: навч. посіб. Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський нац. ун-т імені Івана Огієнка, 2022. 160 с.
18. Попович А. С. Методика навчання стилістики майбутніх учителів української мови і літератури в закладах вищої освіти: монографія. Кам'янець-Подільський : Сисин Я. І., 2018. 376 с.
19. Семенов О. М. Професійна підготовка майбутніх учителів української мови і літератури: монографія. Суми : ВВП «Мрія-1» ТОВ, 2005. 404 с.
20. Симоненко Т. В. Теорія і практика формування професійної мовнокомунікативної компетенції студентів філологічних факультетів: монографія. Черкаси : Вид. Вовчок О. Ю., 2006. 328 с.
21. Тараненко О. О. Актуалізовані моделі в системі словотворення сучасної української мови (кінець

XX – початок XXI ст.): монографія. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2015. 248 с.

REFERENCES

1. Voropai, S. V. (2016). Lihvistychna kreatyvnist ta yii realizatsiia u movi korystuvachiv sotsialnykh merezh (na prykladi sotsialnoi merezhi Feisbuk) [Linguistic creativity and its realization in the language of social network users (on the example of the Facebook social network)]. *Filolohichni traktaty*, 8(4), 7–13 [in Ukrainian].
2. Haidanka, D. V. (2015). Lihvokreatyvnist ta yii rol v okazionalnomu slovotvorenni [Linguo-creativity and its role in occasional word formation]. *Odeskyi lihvistychnyi visnyk*, 1(5), 21–25 [in Ukrainian].
3. Horina, Zh. D. (2011). Lihvokreatyvnist u movlennievii reprezentatsii elitarnoi movnoi osobystosti [Linguo-creativity in the speech representation of an elite linguistic personality]. *Visnyk Luhanskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Pedahohichni nauky*, 226(15), 94–102 [in Ukrainian].
4. Horoshkina, O., Karaman, S., Bakum, Z., & in. (2015). Praktykum z metodyky navchannia movoznavchykh dystsyplin u vyshchii shkoli [Workshop on methods of teaching linguistic disciplines in higher school] (O. Horoshkina & S. Karaman, Eds.). Kyiv : AKME HRUP [in Ukrainian].
5. Horpynych, V. O. (1999). Suchasna ukrainska literaturna mova. Morfemika. Slovtvir. Morfolohiia [Modern Ukrainian literary language. Morphemics. Word formation. Morphology]. Kyiv : Vyshcha shkola [in Ukrainian].
6. Dudyk, P. S. (2005). Stylistyka ukrainskoi movy [Stylistics of the Ukrainian language]. Kyiv : Akademiia [in Ukrainian].
7. Yermolenko, S. Ya., Bybyk, S. P., Kots, T. A., & in. (2013). Literaturna norma i movna praktyka [Literary norm and language practice] (S. Ya. Yermolenko, Ed.). Nizhyn : Aspekt-polihraf [in Ukrainian].
8. Yermolenko, S. Ya., Bybyk, S. P., & Todor, O. H. (2001). Ukrainska mova: korotkyi tlumachnyi slovnyk lihvistychnykh terminiv [Ukrainian language: a short explanatory dictionary of linguistic terms] (S. Ya. Yermolenko, Ed.). Kyiv : Lybid [in Ukrainian].
9. Karpilovska, Ye. (2017). Kontseptsiiia slovotvoru I. I. Kovalyka v konteksti suchasnoi slav'ianskoi deryvatolohii [I. I. Kovalyka concept of word formation in the context of modern Slavic derivatology]. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Serii filolohichna*, 64(1), 21–31 [in Ukrainian].
10. Kysliuk, L. P. (2017). Suchasna ukrainska slovotvirna nominatsiia: resursy ta tendentsii rozvytku [Modern Ukrainian word-forming nomination: resources and development trends]. Kyiv : Vydavnychi dim Dmytra Buraho [in Ukrainian].
11. Klymenko, N. F., Karpilovska, Ye. A., & Kysliuk, L. P. (2008). Dynamichni protsesy v suchasnomu ukrainskomu leksykoni [Dynamic processes in the modern Ukrainian lexicon]. Kyiv : Vydavnychi Dim Dmytra Buraho [in Ukrainian].
12. Koloiz, Zh. V. (2007). Ukrainska okazionalna deryvatsiia [Ukrainian occasional derivation]. Kyiv : Aktsent [in Ukrainian].
13. Kontseptsiiia Novoi ukrainskoi shkoly [The concept of the New Ukrainian School]. (n.d.). <https://surl.li/ugtjaj> (Retrieved April 21, 2026) [in Ukrainian].
14. Kots, T. A. (2011). Rozvytok ukrainskoi deryvatolohii i dynamika slovotvirnoi normy [Development of Ukrainian derivatology and dynamics of the word-forming norm]. *Movoznavstvo*, (1), 55–65 [in Ukrainian].
15. Monastyretska, H. V. (2008). Kreatyvnist yak lihvistychnyi fenomen [Creativity as a linguistic phenomenon]. *Lihvistychni studii*, (17), 39–44 [in Ukrainian].
16. Pliushch, M. Ya. (2010). Hramatyka ukrainskoi movy. Morfemika. Slovtvir. Morfolohiia [Grammar of the Ukrainian language. Morphemics. Word formation. Morphology] (2nd ed.). Kyiv : Vydavnychi Dim «Slovo» [in Ukrainian].
17. Popovych, A. S. (2022). Lihvodydaktyka vyshchoi shkoly: uvahy do vyvchennia stylistyky ukrainskoi movy [Linguodidactics of higher school: attention to the study of the stylistics of the Ukrainian language]. Kam'ianets-Podilskyi : Kam'ianets-Podilskyi nats. un-t imeni Ivana Ohienka [in Ukrainian].
18. Popovych, A. S. (2018). Metodyka navchannia stylistyky maibutnikh uchyteliv ukrainskoi movy i literatury v zakladakh vyshchoi osvity [Methods of teaching stylistics to future teachers of the Ukrainian language and literature in higher education institutions]. Kam'ianets-Podilskyi : Sysyn Ya. I.

- [in Ukrainian].
19. Semenoh, O. M. (2005). Profesiina pidhotovka maibutnikh uchyteliv ukrainskoi movy i literatury [Professional training of future teachers of Ukrainian language and literature]. Sumy : VVP «Mriia-1» TOV [in Ukrainian].
 20. Symonenko, T. V. (2006). Teoriia i praktyka formuvannia profesiinoi movnokomunikatyvnoi kompetensii studentiv filolohichnykh fakultetiv [Theory and practice of forming professional linguistic and communicative competence of students of philological faculties]. Cherkasy : Vyd. Vovchok O. Yu. [in Ukrainian].
 21. Taranenko, O. O. (2015). Aktualizovani modeli v systemi slovotvorennia suchasnoi ukrainskoi movy (kinets XX – pochatok XXI st.) [Actualized models in the word-formation system of the modern Ukrainian language (late 20th – early 21st centuries)]. Kyiv : Vydavnychi dim Dmytra Buraho [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 21.04.2026 р.

Прийнята до друку 06.05.2026 р.

Опубліковано 26.05.2026 р.